

سوالات درس بیست و دو مطالعات اجتماعی نهم

ص ۱۴۶

- (۱) وقتی نهاد حکومت در یک جامعه شکل می گیرد چه چیز پدید می آید؟ روابط متقابلی بین مردم و حکومت پدید می آید
- (۲) منظور از واژه ی "شهروندی" چیست؟ واژه ی شهروندی به روابط متقابل مردم و حکومت اشاره دارد. شهروندی ارتباطی است که افراد را به یک حکومت مشخص پیوند می دهد و در نتیجه برای فرد و حکومت، حقوق و تکالیفی ایجاد می شود.
- (۳) منظور از حقوق شهروندان چیست؟ وظایف و تکالیف حکومت نسبت به مردم.
- (۴) حقوق و تکالیف شهروندی در کجا مشخص شده است؟ قوانین هر کشور به ویژه قانون اساسی آن، حقوق و تکالیف شهروندی را معین می کند.
- (۵) آیا حقوق و تکالیف شهروندی کشورها یکسان است؟ چرا؟ خیر - زیرا حقوق و تکالیف شهروندی هر کشور متناسب با قوانین آن کشور است و قوانین کشورها نیز با یکدیگر متفاوت است.
- (۶) حقوق شهروندی طیف وسیعی از کدام حقوق ها را شامل می شود؟ انواع حقوق سیاسی، اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی....
- (۷) چند مورد از انواع حقوق شهروندی بر پایه ی قانون اساسی جمهوری اسلامی کدامند؟ الف) حق برخورداری از عدالت قانونی ب) حق برخورداری از عدالت قضایی ج) حق برخورداری از رفاه و تأمین اجتماعی د) حق مشارکت سیاسی ه) حقوق فرهنگی
- (۸) عدالت قانونی یعنی چه؟ و اجرای آن چه نتیجه دارد؟ عدالت قانونی یعنی این که حکومت در وضع قوانین، اجرای قوانین و نظارت بر اجرای قوانین بین شهروندان تبعیضی قائل نشود.

۹) طبق فرمایش پیامبر رعایت نکردن کدام یک از حقوق شهروندی باعث نابودی

امت های پیشین شده بود؟ چرا؟ حق برخورداری از عدالت قانونی . امت های پیشین گرفتار و نابود شدند ، زیرا وقتی اشراف آنها جرمی مرتکب می شدند آنها را از مجازات معاف می کردند ، اما وقتی زیردستان آنها همان جرم را مرتکب می شدند آنها را به شدت مجازات می کردند.

ص ۱۴۲

۱۰) منظور از حق برخورداری از عدالت قضایی چیست؟ شهروندان حق دادخواهی دارند و هر کس می تواند متناسب با نوع دادخواست خود به دادگاه مراجعه کند . شهروندان حق دارند در همه ی دادگاه ها برای خود وکیل مدافع انتخاب کنند.

۱۱) حق برخورداری از رفاه و تأمین اجتماعی را توضیح دهید؟ هر شهروند حق دارد به آموزش و پرورش ، مراکز فرهنگی و ورزشی ، آتش نشانی ، پلیس و نظایر آن دسترسی آسان داشته باشد . شهروندان حق دارند در محیطی پاک و سالم و بدون آلودگی زندگی کنند و از خدمات و امکانات بهداشتی و درمانی مناسب، به بهترین وجه برخوردار شوند.

۱۲) شهروندان در چه مواردی حق دارند از تأمین اجتماعی برخوردار شوند؟ بیکاری ، معلولیت ، پیری ، بازنشستگی ، بی سرپرستی ، از کار افتادگی ، حوادث.

نکته: حکومت باید با برنامه ریزی مناسب، زمینه را برای رفع فقر و محرومیت و ایجاد رفاه عمومی و شرایط مناسب زندگی فراهم کند

ص ۱۴۸

۱۳) مشارکت سیاسی یعنی چه؟ یعنی این که هر شهروند بتواند در امور سیاسی جامعه دخالت کند و در سرنوشت کشور خود نقش داشته باشد.

۱۴) مشارکت سیاسی مردم از چه راه هایی صورت می گیرد؟ الف) شرکت در انتخابات ب) عضویت و همکاری در احزاب و انجمن های سیاسی ج) شرکت در راه پیمایی ها و تظاهرات

نکته: در انتخابات، مردم ممکن است انتخاب کننده باشند و به منظور انتخاب کارگزاران سیاسی در انتخابات شرکت کنند و یا خود داوطلب نمایندگی و به دست گرفتن امور حکومت باشند که در این حالت مردم باید به آنها رأی دهند

۱۵) براساس قانون اساسی مردم چه کسانی را به طور مستقیم و چه کسانی را به طور غیر مستقیم انتخاب می کنند؟ رئیس جمهور (رئیس قوه مجریه) ، نمایندگان مجلس شورای اسلامی و یا اعضای شورای شهر و روستا و اعضا مجلس خبرگان به طور مستقیم انتخاب می کنند. در برخی موارد نیز انتخاب به صورت غیر مستقیم و با واسطه صورت می گیرد . برای مثال در انتخاب رهبری ، مردم اعضای مجلس خبرگان رهبری را انتخاب می کنند و به آنها رأی می دهند. سپس اعضای مجلس خبرگان که نمایندگان مردم هستند ، رهبر را انتخاب می کنند.

۱۶) برخی از حقوق فرهنگی که در قانون اساسی مورد تأکید قرار گرفته کدامند؟ حمایت از تشکیل خانواده و پاسداری از روابط خانوادگی ، حمایت از تعلیم و تربیت شایسته ، آزاد بودن استفاده از زبان های قومی و محلی در مطبوعات و رسانه های گروهی و تدریس ادبیات آنها در مدارس در کنار زبان فارسی .

۱۷) قانون اساسی (اصل چهارم قانون اساسی) در رابطه با تجاوز نکردن به منافع عمومی و حقوق دیگران چه می گوید؟ مثال بزنید شهروندان مجاز نیستند برای استفاده از حقوق خود به منافع عمومی زیان برسانند و حقوق دیگران را ضایع کنند .

مثال:

- همه ی افراد حق انتخاب شغل دلخواه و کسب درآمد دارند اما فرض کنید فردی بخواهد در شهر و در حیاط خانه خود دامداری ایجاد کند و دام پرورش دهد. از آنجا که این کار موجب آلودگی و ضرر رسیدن به بهداشت و سلامت ساکنان محله می شود، قانون چنین اجازه ای را به وی نمی دهد.

- همه ی افراد، مالک اتومبیل خود هستند و حق دارند در جاده ها رانندگی کنند اما نباید با سرعت غیر مجاز حرکت کنند؛ زیرا این کار به جان دیگران آسیب می رساند

۱۸) رعایت نکردن سرعت مجاز در جاده ها ، برخلاف کدام تکلیف شهروندی است ؟
تجاوز نکردن به منافع عمومی و حقوق دیگران.

ص ۱۴۹

۱۹) مهم ترین تکالیف شهروندی چیست ؟ الف) رعایت قانون و مقررات ب) همکاری با دولت
ج) پرداخت مالیات و عوارض د) دفاع از کشور ه) امر به معروف و نهی از منکر.

۲۰) نادیده گرفتن قانون یا سرپیچی و تخلف از آن چه اثراتی دارد ؟ موجب اختلال و
هرج و مرج در جامعه می شود

۲۱) چه موقع قانون جایگاه واقعی خود را در جامعه پیدا می کند؟ قانون وقتی جایگاه
واقعی خود را در جامعه پیدا می کند که همه ی افراد ، اعم از کارگزاران و مسئولان و مردم، آن را
رعایت کنند و به آن پایبند باشند.

۲۲) برنامه ها و اقدامات عمرانی ، اقتصادی و اجتماعی حکومت ها چه زمانی ثمر می
دهد و به هدف می رسد؟ زمانی که شهروندان نسبت به پیشرفت کشور دلسوز و حساس
باشند و با دولت مشارکت و همکاری کنند.

۲۳) سخن رهبر در نوروز ۹۴ در باره همکاری مردم و دولت را بیان کنید؟ دولت
کارگزار ملت است و ملت کارفرمای دولت است . هرچه بین ملت و دولت صمیمیت بیشتر و
همدلی بیشتری باشد ، کارها بهتر پیش خواهد رفت.

ص ۱۵۰

نکته: بخشی از درآمدهای دولت از راه مالیات و عوارض تأمین می شود .

۲۴) مالیات چیست؟ مبلغی است که شهروندان بر اساس قانون و به صورت بلا عوض به دولت
پرداخت می کنند تا صرف هزینه های عمومی کشور شود.

۲۵) عوارض چیست؟ با مثال؟ مبلغی است که شهروندان در مقابل دریافت خدمتی از دستگاه
های اداری و دولتی ، به آنها می پردازند. برای مثال ، پولی که بابت امتیاز شمارگر (کنتور) آب و

برق ، صدور گواهینامه ی رانندگی ، عبور از بزرگراه ها یا وارد کردن کالا به کشور و مانند آن پرداخت می شود.

۲۶) حفظ و تقویت اقتدار کشور چگونه بدست می آید؟ وقتی عناصر قدرت در کشور وجود نداشته باشد، قدرتهای مستکبر جهان، ما را وادار به اطاعت می کنند و به راحتی می توانند بر سرنوشت و آینده ی کشور عزیزمان مسلط شوند. اقتدار این است که علم، اقتصاد، سازندگی، پیشرفت، عزت و اعتبار بین المللی و همچنین توان دفاعی کشور، به وسیله نیروهای داخلی و از درون یک ملت، جوشیده و تقویت شود

۲۷) هدف از تشکیل نیروهای نظامی و انتظامی چیست؟ تأمین امنیت کشور و حراست از مرزها.

نکته: دفاع از کشور در مقابل دشمنان در زمان صلح و جنگ وظیفه ی عمومی همه ی مردم است.

۲۸) برای حفظ آمادگی دفاعی و ادای تکلیف دفاع از کشور توسط شهروندان چه کارهایی انجام می گیرد؟ عضویت در سازمان بسیج و انجام خدمت سربازی توسط پسران.

نکته: از جمله حقوق و تکالیفی که هم حق و تکلیف مردم و هم حق و تکلیف حکومت است ، امر به معروف و نهی از منکر می باشد. .

۲۹) قانون اساسی (اصل ۸ قانون اساسی) درباره ی امر به معروف و نهی از منکر چه

می گوید؟ در جمهوری اسلامی ایران دعوت به خیر ، امر به معروف و نهی از منکر وظیفه ای است همگانی و متقابل بر عهده ی مردم نسبت به یکدیگر ، دولت نسبت به مردم و مردم نسبت به دولت . شرایط و حدود و کیفیت آن را قانون معین می کند

موفق باشید - حسین پور - دبیر مطالعات اجتماعی